

BİLGİNİN TOPLUMSALLAŞMASI VE SOSYAL EPİSTEMOLOJİ*

Socialization of Information and Social Epistemology

Gülcan PALO**

ÖZ

Tarihten bu yana epistemolojiden beslenerek bugüne gelen sosyal epistemoloji, bilgi felsefesinden kopmuş olsa da çalışma yöntemini değiştirmemiştir. Sosyal epistemoloji kişinin bilmeye başlaması sürecini izler. Toplumun entelektüel hareketlerini takip ederek, bireylerin bilgi varlığını ve üretkenliğini, bu bilginin bilimsellik derecesinde topluma ne ölçüde yansıdığını inceler.

Bilgi topluma mal edildikçe taşıdığı tehlike ve kirlilik artmaktadır. Dolayısıyla günümüzde bilginin toplumsal akıntıya kapılmış olması gerçeği yadsınmazken, bilimselleşmiş olan bilginin gerçek anlamda toplumsallaşma sürecini izlemek de sosyal epistemolojiye düşmektedir. Sosyal epistemoloji basit bir sistem analizi değil bilimsel bilginin topluma ulaşmasından sonraki aşamanın takip edilmesidir. Ekonomi alanında da bilgi yönetiminin ve semantik webin gücü tartışılmaz durumdadır. Web 2.0 ile gittikçe yaygınlaşan sosyal ağ kullanımı sosyal epistemolojinin çalışma alanının bir parçasını oluşturmaktadır. Türkiye sosyal medya kullanımında birçok ülkeyi geçmiş olsa da bu kullanımın niteliğinin ne olduğu henüz tam olarak bilinmemektedir. Bu düğümü çözmek ise sosyal epistemoloji üzerine eğilmeye mümkün olacaktır. Bu eğilim ise çalışmanın özgünlüğü açısından oldukça önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Epistemoloji, toplumsal bilgi, küreselleşme.

ABSTRACT

Social epistemology, which has fed on epistemology throughout history, hasn't changed its study method although it has separated itself from knowledge philosophy. Social epistemology follows the process after a person begins to know. Following society's intellectual movements, it studies individuals' knowledge possession and productivity, and to what extent this knowledge is reflected onto society scientifically.

As long as knowledge is attributed to society, the danger and pollution it carries increases. Therefore, while the fact that knowledge falls in the social flow today cannot be denied, the task of following the socialization process of scientific knowledge falls to social epistemology. Social epistemology is not a simple system analyzing; it is the following of the process after the scientific knowledge reaches society. There is no doubt that the socialization of information and semantics web are very strong in economy as well. The social network, which is gradually becoming widespread with web 2.0, constitutes Social Epistemology's study field. Although Turkey has left behind several countries in terms of using social media, the qualification of this usage isn't known. As for untying this knot, it will be possible with social epistemology. And this is quite significant in terms of the originality of study.

Key Words: Epistemology, social knowledge, globalization

* Makale "Bilgi Deneyimi" konulu 2012 ÜNAK Konferansı'nda bildiri olarak sunulmuştur.

** Arş. Gör. Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü
gulcan.palo@atauni.edu.tr

Giriş

İlk Çağda bilgi tam olarak ne olduğu bilinmeyen bir nesne halinde sorgulanmaya başlanmıştır. Platon ve Aristoteles'in çalışmalarının büyük bir çoğunluğu bilginin ne olduğu, bilginin kaynağı ve bilginin varlığı konuları üzerinde toplanmıştır. Örneğin Platon'a göre bu dünyada bildiğimiz ve gördüğümüz her şey aslında başka bir dünyadan yansımadır. Gerçek bilgi veya nesnel idealar dünyasındadır, bizler o dünyanın duvara vuran gölgeleriyizdir. Dolayısıyla bilginin gerçekliğin ve varlığının bu kadar sorgulandığı bir dönemde bilgiye bakış açısının çok üst düzey olduğunu söylemek mümkündür. Çünkü bilgi bölümlere ayrılmamış, topluma inmemiş, bir bütün, değerli bir varlık halindedir. Dönemin düşünürleri sadece felsefeyle değil aynı zamanda matematik geometri, tıp ve sanatla da yakından ilgilenmiştir. Bilim yapmak kişilerin tekelinde olmamıştır. Birçok filozofun kendine ait okulları olmuş ve halk çocuklarını bu okullara göndererek biraz olsun onların bilgiye yaklaşmasını sağlamaya çalışmıştır(Cevizci, 2010 s. 88).

Bu dönemde bilginin topluma doğrudan bir fayda sağladığı tam olarak söylenemez; bununla birlikte bilgiye bakış açısı onun faydalı olabileceğini düşünmekten de gelmez. Daha çok ulaştırılması zor ama gerekli olan bir değer olarak görülmektedir.

Orta çağ epistemolojisinde kuşkuculuk hemen hemen hiç yoktur. Bunun nedeni ise bu dönem felsefenin teoloji ile yakından ilişkili olması ve dolayısıyla her ikisinin de mutlak bir şey haline gelmesidir.

Orta çağda bilgi kaynağı noktasında önemli değişimler yaşanır. Orta çağ epistemolojisinde, iman ile akıl ilişkisinde, vahiy veya irrasyonel bilgi baskın çıkacak şekilde üç alternatif söz konusu olur. Tamamlayıcılık, bağdaşmazlık, birlik tezi (Cevizci, 2010 s. 112).

İman akıl ilişkisi bağlamında öne çıkan ilk görüş, iman ile aklın birbiriyle bağdaşmaz olduğunu öne sürer. Din veya iman yolunda aklın yapabileceği hiçbir şey yoktur; akıl bireyi dini hakikatlere götüremediği gibi, bireyin dikkatini buradan uzaklaştırabilir. Bu fikrin en önemli savunucusu İslam düşüncesinde Gazali'dir. Aziz Agustinus' a göre insan zihni ezeli-ebedi değişmez doğruları, nesnel ölçütleri görebilmek için aydınlatılmaya gerek duyar. Bu aydınlatmanın kaynağında ise tanrı vardır. Bağdaşmazlığın tam karşısında akıl ile imanın çakıştığını

savunan birlik tezi bulunur. Birlik tezi, teoloji ya da dinin tamamen rasyonel olduğunu akılla tam olarak anlaşılabilirliğini öne sürer. Buna, İslam'da "çifte hakikat anlayışı" denir. Bunun önemli savunucusu da İbn Rüşd'dür. Ona göre felsefe ile din aynı yolun yolcusudur. İman-akıl ilişkisinde diğer bir görüş ise iman ile aklın ne çakıştığını ne de çatıştığını ancak birbirini bütünlendiğini öne süren tamamlayıcılıktır. Bunu İslam dünyasından Farabi ve İbn Sina, Hıristiyan dünyasında ise Aquinalı Thomas savunur. Üçü de Aristoteles'ten etkilenmiştir. Tamamlayıcılık, öncelikle aklın bildiklerini iman ya da vahiy tarafından tamamlanmasını ifade eder (Cevizci, 2010 s. 116).

Bilgi felsefesinde gelişmeler bu şekildeyken Orta Çağın o devasa kütüphanelerinden her türlü bilgiye ulaşmak o kadar da kolay olmamıştır. Kilisenin baskısından bilim adamlarının intihara bile sürüklenebileceğini gözler önüne seren Agora filmi o dönemde bilime bakış açısının nasıl olduğunu görebileceğimiz bir kaynak niteliğindedir. Bilim yapmak kilisenin istekleri ve izin verdiği ölçüde mümkündür. Dolayısıyla bu şartlar altında bilimin Orta Çağ Avrupa'sında geliştiğini ve halka inebildiğini söylemek mümkün olmayabilir. Fakat bilim bir şekilde Doğuda ilerlemeye devam etmiş ve günümüze kadar çoğalarak ve çoğullaştırarak gelmiştir.

Bilgi felsefesi genel olarak bilimsel bilginin ne olduğunu açıklamaya çalışır. Bilme olgusuyla bilme olayını inceler. Bildiğimiz şeyleri nasıl bildiğimizi gösteren epistemoloji, birbirine zıt iki düşünce okulunun etkisinde kalmıştır. Bunlar akılcılık ve deneycilik akımlarıdır. Bilgi kuramına yönelik en son yaklaşım ise faydacılıktır. Bu yaklaşım günümüzde bilginin sınıflandırılması, veri tabanlarının oluşturulması ve yapay zekâ teknolojilerinde kullanılır. (Külcü, 2000)

Rönesans ve Aydınlanma ile Avrupa karanlık geçmişini terk etmiştir. Rönesans felsefecilerinden Francis Bacon'ın felsefesinin merkezinde bilim vardır. Ona göre bilim doğanın özüne inerek onu deneyerek kavranması gereken bir olgudur. Pragmatizm ve bilimde tümevarım yöntemi Bacon'la zirve yapmıştır.

John Locke mülkiyet hakkının varlığını ortaya koyunca artık bilgi de bir mülk veya malvarlığı haline gelmiştir. Bu gelişmeler ışığında kendine bir daha sarsılmaz bir yer bulan bilgi felsefesi giderek toplum olmadan anılmaz hale gelmiştir(Cevizci, 2010 s. 152).

Külcü'ye (2000) göre, varsayımlar ve kuramların doğru olup olmadıkları deneyimlerle, toplumsal pratikle denetlenir ve doğrulanır. Bilginin bilimselleşmesi zorunluluğu da burada yatmaktadır. O halde günümüzde bilginin toplumsal akıntıya kapılmış olması yadsınamazken, bilimselleşmiş olan bilginin gerçek anlamda toplumsallaşma sürecini de izlemek sosyal epistemolojiye düşmektedir. Çünkü çağımızda bilgiye bakış açısı değişmiş ve bilgi; birey gibi bireyden geldiği için, birey tarafından yayıldığı için, toplumsal bir varlık haline gelmiştir.

Küreselleşen dünyada kütüphanelere erişim çok kolay olduğu gibi bir hayli de karmaşıktır. Bilgi kaynakları mekândan bağımsız kullanılmaktadır. Fiziksel anlamda bir binada yer alan kütüphaneleri ziyaret etme oranı gittikçe düşmektedir. Çağımızın en çok başvurulan -sanal kütüphane demeye dilimizin varmadığı- erişim kaynağı artık Google'dır. Ancak küreselleşme olgusu internet aracılığıyla oluşan çeşitli bilgi tahribatlarını, dezenformasyonu ve yine bir yıkımı beraberinde getirmektedir. Bilgi, topluma mal edildikçe taşıdığı tehlike ve kirlilik artmaktadır.

Toplumsallaşan bilgiyi bilimsel hale getirmek de bilgi profesyonellerinin ve kütüphane biliminin alanına girmektedir. Kütüphaneler kabuk değiştirirken toplumun her kesiminin güvenilir ve doğru bilgiye ulaştığı yeni bir yüze sahip olacaktır.

Bilginin ne olduğu, ne gibi bilgi türlerinden söz edilebileceği, bilginin doğruluk derecesi ile bilginin doğruluğunun neye dayandığı, ne tür bilgilerin kesin açık olduğu ya da olabileceği soruları, Sokrates, Platon ve Aristoteles ile sorulmaya başlanmış, Her yüzyıl buna yeni sorular ya da bazen de sorunlar katarak günümüze kadar devam etmiştir (Tepe, 1990).

Varsayımlar ve kuramların doğru olup olmadıkları deneyimlerle, toplumsal pratikle denetlenir ve doğrulanır. Böylelikle en ilkel duyumlardan en gelişmiş kuramlara ulaşılabilir.

Descartes, 'doğru olan kesin olandır, kesin olan ise açık seçik kavranmış olan, kendisinden şüphe edilmeyecek olandır' demektedir. "*Düşünüyorum öyleyse varım*"la dile getirilen bu kesin bilgiye ulaşmak için, Descartes'ın; her türlü bilgiden şüphe ederek doğrulara ulaşmaya çalıştığı ifade edilmektedir (Tepe, 1990 s. 23) Descartes'la başlayan, kesin bilgi ve şüphe edilmeyecek bir bilgisel temel arama, felsefeyi de buna göre kurma çalışmaları, 17. ve 18. yüzyıllarda etkisini göstermiştir. 20. yüzyılda bilginin kesinliği ve güvenilirliğini kendisine temel alan

deneyci ve pozitivist görüşlerin ağırlığını hissettirdiğinden söz edilmektedir. Bilgi kuramına yönelik bir diğer yaklaşım da pragmatizm olmuştur.

Bilimsel bilgi, belli bir alandaki olgu ve olayların akla dayalı olarak, aralarındaki ilişkilerin araştırılıp bulunması sonucu elde edilen bilgidir. Anlama ve açıklama amacını taşır. Tutarlı, düzenli ve sistemli olma özelliğine sahiptir.

Günümüzde bilgi toplumu olma sürecinde devletler politikalarını bu yaklaşımlarla oluşturmaktadırlar. Bu politikalar bilimsel bilginin toplumsallaşmasına zemin hazırlamaktadır. Bu bağlamda devletler bilgi ve bilgi teknolojilerini satın alıp toplumun bilimsel bilgiyi pratikte kullanmasını sağlayarak, toplumun ilerlemesine ön ayak olmaktadır. Sadece metalaşmış bilgiyi satın alarak yani teknolojik makinelerle her yeri donatarak bilginin toplumsallaşabileceğini düşünmek çağımızın en büyük yanlısıdır. Ürettiği bilgiyi halka mal etmeyen sadece ilerlemeyi bilimselleşme ölçütü olarak alan toplumlar küreselleşen dünyada sadece tüketen taraf olmaya mahkûm kalabilirler. Bunun önüne geçebilmek ise bilimselleşen bilgiyi topluma mal ederek toplumsallaştırabilmekle mümkündür. Çağımızda bunu yapabilmek artık kitle iletişim araçları ve sosyal medya ile daha da kolaylaşmıştır.

Bilginin bilimselleşmesi ile toplumsallaşması arasındaki ilişki

Yegâne bilgi kaynağı “toplumsal unsur” bireydir. Birey, bilgi aracılığı ile “toplumsal unsur” haline gelmektedir (Anık, 2009). Aynı zamanda Külcü’ye (2000) göre, bilgi, bireyler yoluyla toplumsallaşır ve toplumsal kanallarla bireyselleşir. Toplumsal ve sosyal devinim, bu devinimin gelişime dönüşümü, bireysel ve toplumsal bilgi arasındaki karşılıklı etkileşimin ürünüdür. Bu karşılıklı etkileşimi sağlamaya dönük olarak devreye farklı unsurlar girmektedir. Amaç olarak gereksinim duyan kişiye, gereksinim duyduğu kapsamda ve formda bilgiyi en hızlı, en ekonomik ve etkin yollarla sağlamayı koyan kütüphane ve bilgi hizmetleri, tam da bu ihtiyacın ürünü olarak ortaya çıkmıştır. Bilginin bilimselleşmesi, Platon ve Aristoteles ile başlar. Bilginin bilimselleşmesi söz konusu olmasına rağmen toplumsallaşması aynı ölçüde ilerlememiştir. O dönemde bilimle uğraşanlar ekonomik kaygı gütmedikleri için sadece bilime yönelmiş ve birçok alanda çalışmaları sürdürmüşlerdir. Böylece bilgi bilimselleşerek fakat keskin çizgileri olmadan ilerlemiştir. Bilginin topluma ulaşması ise yine elit kesimden başlayarak felsefe okullarıyla sağlanmıştır. Toplumunun tüm kesimini içine almadığı için tam anlamıyla bir toplumsallaşma gerçekleşmemiştir.

Orta çağa gelindiğinde ise görünürde bilginin bilimselleşmesinden bahsetmek mümkün değildir. Bilim Tarihin en karanlık dönemi orta çağ Avrupasında yaşanmıştır. Kilisenin baskısıyla bilimin ilerlemesi zorlaşmış fakat merakla birlikte bilimsel bilgi üretimi devam etmiştir. Orta Çağ Avrupa'sında kütüphaneler, kitaplar kısacası bilgi soylu ve ruhban sınıfın tekelinde kalmıştır. Köylü sınıfın bilgilenmesi kitaplarla ve kütüphanelerle tanışması onlara ulaşması soylu ve din adamlarının insafına bırakılmıştır.(Bayır, 2006). Toplum bilimsel bilginin uzağında kalmıştır. Dolayısıyla Orta Çağ Avrupa'sında bilginin bilimselleşmesi ile toplumsallaşması aynı çizgide ilerlememiştir. İslam Dünyasında bunun aksine bilim ilerlemiş ve toplumda kendine uygulama alanı bulmuştur. Sınıf ayrımının olmaması bilimsel bilginin toplumsallaşmasını sağlamıştır.

Sosyal Epistemoloji ve Bilgi Kuramı-Kütüphanecilik-Sosyal Medya İlişkisi

Bilgi felsefesi bilginin imkânını, kaynağını, doğasını, doğruluğunu ve sınırlarını inceleyen bilgiyi ele alan disiplin olarak ortaya çıkmıştır. (Cevizci, 2010 s. 10) Bilgi felsefesi bilginin insan zihninde nasıl oluştuğunu araştırmaz bilgiyi ortaya çıkaran mekanizma ya da yasaları keşfetmeye çalışmaz. Bilgiyi bilgi olmak bakımından ele alır, bilgi kavramının kendisini inceleyip onu aydınlatmaya çalışır. Bu yüzden epistemoloji bilginin bilimselleşmesi düzleminde kendine çalışma alanı bulur.

Sosyal epistemoloji, bilgi üretimi üzerine özellikle sosyal faktörlerin etkisini araştırır: teorik araştırmalara katılanları, bunları dinleyenleri, araştırmanın farklı çeşit ve alanlarının ilgili prestijini, araştırmacıların çalışmalarını, bu çalışmalarını gerçekleştirdikleri politik ve ekonomik koşulları, çalışma alanlarıyla etkileşim içinde oldukları sosyal durumları, ideolojik söylemlerini, bilimsel gözlemi oluşturmak ve olayları açıklamakta kullanılabilen kültürel model ve sözsel biçimlerin geçerliliğini yani bilginin gelişim evrelerini inceleyen bir disiplindir (Goldman, 2004).

Sosyal epistemoloji kişinin bilmeye başlamasının sürecini izler. Sosyal epistemoloji toplumun entelektüel hareketliliklerini takip ederek toplumun bilgi varlığını, bilgi üretkenliğini ve bu bilginin bilimsellik derecesini inceler. Bu bağlamda iki şekilde analiz yapar:

Durum analizi: Bilgi ihtiyacından doğan sınıflama durumlarının geliştirilmesi için metotları içeren çalışmaların ele alınmasıyla ilgilidir.

Bilgi biriminin analizi: Bilginin organizasyonu, belgelerin içeriklerine göre sınıflandırılmasını geliştiren metotların saptandığı analiz aşamasıdır (Furner, 2004).

Bu analizlerin sonucunda otomatik bilgi erişim sistemleri değil; belgelerin üretim ve dağıtımının faydasının istatistiği ortaya çıkmaktadır. Yani sosyal epistemolojinin üzerinde durduğu konu basit bir sistem analizi değil bilimsel bilginin topluma ulaşmasından sonraki aşamanın takip edilmesidir.

Shera'ya (2004) göre kataloglar ve bibliyografyalar sosyal epistemolojiye kaynaklık eden araçlardır. Buradaki amaç bir meta data mantığıyla yaklaşacak olursak bilgiler yeniden inşa edilirken ya da üretilirken bilgi kaynaklarının içindeki diğer kaynaklardan da yararlanılmasını mümkün kılmaktır. Dolayısıyla bilgi içindeki bilgi saptanırken kataloglar veya bibliyografyalar kullanılmaktadır.

Herhangi bir etkileşim olayı karşılıklı niyeti yaratıyor ve bu yolla bir ilişki gerçekleşiyorsa, bu etkileşim sürecinin adı iletişimdir. Bu süreç mutlaka aracı bir mekanizma tarafından aktarılmaktadır. Bu aracı mekanizmanın adı da medyadır. (Anık,2009). Modernizmin bize miras bıraktığı popüler kültür, tanınmayan, bilinmeyen yani popüler olmayan her şeyi ötelemektedir. İnsanlık artık görmek, görülmek istemekte ve bunu da bilimselliğe eş tutmaktadır (Şaylan, 2009 s. 162). Günümüzde kabul gören bu gerçeğin kendisiyle baş edebilmek için topluma ulaştırmak istediğimiz bilimsel bilgiyi daha fazla görünür kılma araçları ortaya çıkmıştır. Semantik Web ve Web 2.0 iletişimin en gelişmiş türünü bize sağlayan ve toplum ile bilgi arasında sınırsız bir ilişki kuran son teknolojilerdir.

Sosyal epistemoloji, bilginin toplum üzerinde birey üzerinde ve bilginin kendisi üzerindeki etkilerini inceleyerek yeni yollar ve yeni yöntemler ortaya koymaktadır. Örneğin, sosyal medya araçları ve paylaşım siteleri incelendiğinde bilgi üreticisi ve tüketicisi arasındaki entelektüel akımın yönü saptanabilmektedir. Böylelikle içerikler gözden geçirilip toplumun istekleri doğrultusunda yön bulmaktadır. Dolayısıyla paylaşılan ham bilgi süzgeçlerden geçirilmiş şekilde bilimselleşerek yeniden toplumsallaşma sürecine girmektedir.

Bilgi toplumu olma yolunda ilerleyen ülkeler için bilgi artık bir sermaye haline gelmekten çok metalaşmış ve alınıp satılan bir mal haline gelmiştir. Bunun en somut örneği çağımızın teknoloji veya bilgi çağı olarak adlandırılmasıdır. Toffler'in tanımladığı bütün dalgalar gerçekleşmiştir ve şu anda ekonomide

üçüncü dalgayı yaşamakta olduğumuz bir gerçektir. Süper sembolik “Üçüncü Dalga” ekonomisinin yükselişinin altında yatan, yalnızca bilgisayarların ve finansal oyunların yaygınlaşması değil asıl toplumun bilgi tabanındaki günümüzün muazzam kabarmasıdır. (Toffler, 1996 s. 36)

Toffler’ın bahsettiği kabarma yukarda adı geçen bilgi kirliliği ve dezenformasyonun yanında toplum tarafından durmadan bir devinime mazur kalan bilgi yığıdır. İşte bu yığınların değerinin farkına varan şirketler hemen harekete geçmiştir. İkinci Dalga şirketinin değeri; binalar, makineler, stok ve demirbaşlar gibi katı varlıklar açısından ölçülebilirdi, ama başarılı Üçüncü Dalga firmalarının değeri; artan ölçüde bilgiyi stratejik ve operasyonel olarak elde etme, yaratma, dağıtma ve uygulama kapasitesinde yatmaktadır. (Toffler, 1996 s.57)

Üçüncü Dalga ekonomisinin merkezi kaynağı bilgidir. Bilgiyi burada; veri, enformasyon, imajlar, semboller, kültür, ideoloji ve değerleri içerecek şekilde, geniş anlamda tanımlayabiliriz. Patent şirketlerinin hızla artması, telif takip sistemlerinin geliştirilmesi bilginin ekonomide de büyük değişikliklere yol açtığının önemli kanıtlarıdır. Bilgi alınıyor, şekli değişiyor, tekrar satılıyor. Ham maddeden yeniye üretme kavramı boyut değiştirmiştir. Firmalar için yeni olanın üzerine başka bir yenilik ekleyerek reklamını iyi yapmak, iyi pazarlamak, iyi satmak ön plandadır. Bilgi pazarlama yönetimine de bu noktada ihtiyaç vardır. Hangi ürün, en düşük fiyata nerede, kalitesi nasıl, sorularının cevapları bloklarda veya sosyal sözlüklerde yer almaktadır. Ürünleri asıl kullanan halkın yorumu çağın gerektirdiği reklam olmuştur.

Sonuç

Tarihten bu yana epistemolojiden beslenerek bugüne gelen sosyal epistemoloji bilgi felsefesinden kopmuş olsa da temelde kullandığı yöntem yine aynı kalmıştır. Sosyal epistemoloji ortaya yeni fikirler ve teoriler hatta aforizmalar atarak tartışma ortamı yaratıp gündemin nabzını ve bilginin aktığı yönü kontrol altında tutarak ilerleyen bir bilimdir. Sosyal epistemoloji bilginin toplumsallaşması düzleminde kendine çalışma alanı bulurken, ülkemizde üzerinde fazla durulmadığından epistemolojinin türevleri arasında yer almaktan öteye gidememiştir. Son yıllarda ülkemizde internet kullanımı ve bu yolla bilgi paylaşımı artmıştır. Dünyaca yapılan istatistiklere göre Türkiye sosyal medyayı en çok kullanan ilk üç büyük ülke arasına girmektedir. O halde bu durum göz önünde bulundurularak, sosyal epistemolojiyi sosyal medyayı kullanarak geliştirmek mümkündür.

Sosyal epistemolojinin hak ettiği konuma yükselmesi felsefe biliminin uğraşı gibi görünse de pratikte bilgi profesyonellerinin yardımı olmadan ilerleme kaydetmeyecektir. Topluma mal olmuş bilginin organizasyonu, bilgi biriminin analizi, bilgi ihtiyacından doğan yeni konu başlıklarının belirlenmesi, yanlış veya ihtiyaca yönelik olmayan bilginin süzülmesi bilgi ve belge yönetimi biliminin görevidir. Bilgiyi birtakım süreçlerden geçirecek sosyal epistemolog sıfatını alan kişiler bilgi mimarları, bilgi mühendisleri, kütüphaneciler, arşivciler olacaktır.

Medyada yer alan, halk tarafından bilinçli bir şekilde ilgi gören, kütüphaneciler ve bilgi profesyonelleri tarafından organize edilmiş bütün bir bilgi toplulukları her zaman bir adım daha ileriye götürür ve toplumlara daha kaliteli bir yaşam sağlayabilir. Aksi takdirde kapasitesi geniş ama kullanıcıya hitap etmeyen, fayda sağlamayan web sitelerinin niteliksiz kullanıcıları olan bir çağa doğru gitmemiz söz konusu olabilir.

Sonuç olarak “Bilgi nereye gidiyor” sorusuna cevaben: “Toplumun onu sürüklediği yere gitmek zorundadır” gibi bir önerme ortaya atıldığında sosyal epistemoloji ile ilgilenen bilim adamlarının bu gidişe müdahalesi üzerinde düşünülmesi gereken önemli bir ayrıntı olmalıdır.

KAYNAKÇA

- Anık, C. (2006) *Bilgi Sosyolojisine Göre Bilginin İşlevi ve Bir Model Denemesi*. Ankara: Bilig, 39
- Bayır, D. (2000) Ortaçağ Avrupasında Kent olgusu ve Kütüphanelerin Toplumsallaşma Süreci. 14(4) 421-440.
- Cevizci, A. (2010). *Bilgi Felsefesi*. Ankara: Say yayımları.
- Furner, J. (2004). “A Brilliant Mind”: Margeret Egan and Social Epistemology. *Library Trends*, 52 (4), ss. 789-809.
- Goldman, A. I. (2004). Group Knowledge Versus Group Rationality: Two Approaches to Social Epistemology. *Episteme*, 1, ss. 11-22.

- Külcü, Ö.(2000) Kuramsal Bilginin Oluşumu ve Toplumsal Bilgiye Dönüşümünde Epistemoloji Bilgi Hizmetleri İlişkisi 1. Ankara: Türk Kütüphaneciliği 14, 4 , 386-411
- Presley, L.(2006) Social Epistemology in Library and Information Science. <http://laurenpressley.com/papers/selis.pdf>
- Raven, J. (2006). Kayıp Kütüphaneler: Antikeden Günümüze Yok Olan Koleksiyonlar, çeviren Dilek Cenkçiler. Ankara: Bileşim yayınları.
- Şaylan, G. (2009). Postmodernizm. Ankara: İmge Kitabevi.
- Toffler, A. (1996) Üçüncü Dalga, çeviren Ali Seden. İstanbul: Altın Kitaplar yayınevi.
- Zandonade, T. (2004). Social Epistemology from Jesse Shera to Steve Fuller, Library Trends, Spring, ss. 810-832.